

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ**

Αριθμός Γνωμοδότησης 103/2023

ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

ΤΜΗΜΑ ΣΤ΄

Συνεδρίαση της 18^{ης} Οκτωβρίου 2023

Σύνθεση:

Πρόεδρος: Χαράλαμπος Μπρισκόλας, Αντιπρόεδρος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

Μέλη: Βασίλειος Κορκίζογλου, Νικόλαος Καραγιώργης, Αικατερίνη Γαλάνη, Αναστασία Ζαφειριάδου, Θεόδωρος Ράπτης, Αντώνιος Παπαγεωργίου, Μαρία Μπασδέκη, Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους

Εισηγητής: Νικόλαος Τσίρος, Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.

Αρ. Ερωτήματος: Το με αριθμό πρωτ. Γ4ε/ΓΠ/ΕΜΠ/οικ.837/10-04-2023 έγγραφο του Υπουργείου Υγείας, της Γενικής Διεύθυνσης Υπηρεσιών Υγείας, της Διεύθυνσης Ανθρώπινου Δυναμικού Νομικών Προσώπων, όπως συμπληρώθηκε με τα έγγραφα της ίδιας Υπηρεσίας με αριθμό πρωτ. Γ4ε/ΓΠ/ΕΜΠ/οικ.2057/24-04-2023 και Γ4ε/ΓΠ/ΕΜΠ/οικ.2109/26-04-2023.

Περίληψη Ερωτήματος: Ερωτάται, ενόψει του εκτιθέμενου στο έγγραφο του ερωτήματος πραγματικού: 1) πως θα εκτελεστεί η από 21-03-2018 απόφαση του Κεντρικού Πειθαρχικού Συμβουλίου ιατρών Ε.Σ.Υ., με την οποία επιβλήθηκε στον ιατρό κλάδο Ε.Σ.Υ. Δ.Κ., Διευθυντή Οφθαλμολογίας του Γ.Ν. Κατερίνης η πειθαρχική ποινή

της προσωρινής παύσης δύο (2) ετών, δεδομένης: α) της, εν τω μεταξύ, λύσης της υπαλληλικής σχέσης του ιατρού με το Δημόσιο στις 03-02-2023 λόγω της αυτοδίκαιης έκπτωσής του από την υπηρεσία κατόπιν αμετάκλητης ποινικής καταδίκης του και β) της έκδοσης της με αριθμό Α 230/31-01-2023 απόφασης του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών (Τμήμα Ζ΄ Ακυρωτικό), η οποία απέρριψε προσφυγή του ιατρού για την ακύρωση του αποσπάσματος πρακτικού της ως άνω (21-03-2018) απόφασης του Κεντρικού Πειθαρχικού Συμβουλίου Ιατρών Ε.Σ.Υ.; 2) μπορεί, η επιβληθείσα στον ανωτέρω ιατρό πειθαρχική ποινή της προσωρινής παύσης των δύο (2) ετών, να μετατραπεί σε πρόστιμο, λόγω της λύσης της υπαλληλικής σχέσης και, σε καταφατική περίπτωση, ποιο είναι το αρμόδιο όργανο να προβεί στη μετατροπή και με ποια διαδικασία; 3) σε περίπτωση αρνητικής απάντησης επί του ερωτήματος αυτού, μπορεί να ζητηθεί η επανάληψη της πειθαρχικής διαδικασίας του ιατρού Δ.Κ., εξαιτίας της αμετάκλητης ποινικής καταδίκης του και του γεγονότος ότι έχει ήδη εκπέσει από την υπηρεσία και δεν υπηρετεί πλέον στο Δημόσιο;

Στο πιο πάνω ερώτημα το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα ΣΤ΄) γνωμοδότησε ως εξής:

Ιστορικό

Στο παραπάνω έγγραφο ερώτημα της υπηρεσίας και στα στοιχεία του φακέλου που το συνοδεύουν, εκτίθεται το ακόλουθο πραγματικό:

1. Ο ιατρός Δ.Κ. συνελήφθη στις 19-11-2014 από αστυνομικούς της Υποδιεύθυνσης Εσωτερικών Υποθέσεων Βορείου Ελλάδος, στο πλαίσιο της αυτόφωρης διαδικασίας, κατηγορούμενος για παράβαση του άρθρου 235 παρ.1 εδάφ. α΄ Π.Κ. (δωροληψία υπαλλήλου) και του άρθρου 169 Π.Κ. (απειθεία). Με τη με αριθμό 1436/21-11-2014 καταδικαστική απόφαση του Αυτόφωρου Τριμελούς Πλημμελειοδικείου Κατερίνης, ο ιατρός κρίθηκε ένοχος για το αδίκημα της δωροληψίας και καταδικάστηκε σε ποινή φυλάκισης 12 μηνών με τριετή αναστολή και με χρηματική ποινή 5.000 ευρώ. Κατά της αποφάσεως αυτής, ο ιατρός άσκησε την από 746/21-11-2014 έφεση (αρχική) και την από 761/01-12-2014 συμπληρωματική έφεση, η οποία εκδικάστηκε στις 18-05-2021 ενώπιον του Τριμελούς Εφετείου Πλημμελημάτων Θεσσαλονίκης. Με τη με αριθμό 358/2021 απόφαση του εν λόγω δικαστηρίου, ο ιατρός κρίθηκε ένοχος για την πράξη

της δωροληψίας υπαλλήλου και καταδικάστηκε σε ποινή φυλάκισης 10 μηνών με τριετή αναστολή.

2. Στη συνέχεια, ο ανωτέρω ιατρός ζήτησε με τη με αριθμό πρωτ. 10481/19-11-2021 αίτησή του, την αναίρεση της με αριθμό 358/2021 απόφασης του Τριμελούς Εφετείου Πλημμελημάτων Θεσσαλονίκης. Με τη με αριθμό 1027/2022 απόφαση του ΣΤ' Ποινικού Τμήματος του Αρείου Πάγου απορρίφθηκε η αίτηση αναίρεσης του ιατρού και, επομένως, κατέστη αμετάκλητη η 358/2021 απόφαση του Τριμελούς Εφετείου Πλημμελημάτων Θεσσαλονίκης. Ως συνέπεια της αμετάκλητης ποινικής καταδίκης του ιατρού για το αδίκημα της δωροληψίας εκδόθηκε, κατά δεσμία αρμοδιότητα της Διοίκησης, η με αριθμό πρωτ. Γ4ε/ΓΠ/ΕΜΠ/336/23/03-02-2023 πράξη, με την οποία διαπιστώθηκε η αυτοδίκαιη έκπτωσή του από την υπηρεσία από την 19-07-2022, ημερομηνία δημοσίευσης ως άνω απόφασης του Αρείου Πάγου. Περίληψη της διαπιστωτικής πράξης δημοσιεύθηκε στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως (ΦΕΚ 552/τ.Γ'/6-3-2023). Η διαπιστωτική πράξη της αυτοδίκαιης έκπτωσης επιδόθηκε στον ως άνω ιατρό με το με αριθμό πρωτ. 1886/10-02-2023 έγγραφο του υπαλλήλου του Γ.Ν. Κατερίνης Γ.Δ., ο οποίος εκτέλεσε χρέη κλητήρα κατόπιν εντολής της υπηρεσίας του. Με το με αριθμό 10/6956237/15-02-2023 έγγραφο βεβαιώθηκε η διαγραφή του Δ.Κ. από το Μητρώο Δυναμικού Ελληνικού Δημοσίου (Γ.Ν. Κατερίνης).

3. Αμέσως μετά τη με αριθμό 1436/21-11-2014 (αρχική) καταδικαστική απόφαση του Αυτόφωρου Τριμελούς Πλημμελειοδικείου Κατερίνης εκκίνησε η πειθαρχική διαδικασία κατά του ιατρού Δ.Κ. Συγκεκριμένα, εκδόθηκε η 22/28-11-2014 απόφαση του Δ.Σ. του Γ.Ν. Κατερίνης, με την οποία ο ιατρός παραπέμφθηκε στο Πειθαρχικό Συμβούλιο Ιατρών Ε.Σ.Υ της 3^{ης} Υγειονομικής Περιφέρειας για τα πειθαρχικά παραπτώματα: α) της δωροληψίας και ιδίως της λήψης αμοιβής και της αποδοχής οποιασδήποτε άλλης περιουσιακής παροχής για την προσφορά, ιατρικής υπηρεσίας (άρθρο 77 παρ. 1 εδάφ. β' του ν. 2071/1992) και β) της απόκτησης οικονομικού οφέλους ή ανταλλάγματος προς όφελος του ιδίου του υπαλλήλου ή τρίτου προσώπου, κατά την άσκηση των καθηκόντων του ή εξ αφορμής αυτών (άρθρο 107 παρ.1 εδάφ. δ' του ν. 3528/2007). Ο διωκόμενος ιατρός κλήθηκε σε απολογία με το με αριθμό ΠΠΣΙ/ΕΜΠ/149/29-12-2014 έγγραφο του Προέδρου του παραπάνω Συμβουλίου και υπέβαλε το από 26-01-2015 απολογητικό υπόμνημά του. Το Πρωτοβάθμιο Πειθαρχικό Συμβούλιο Ιατρών Ε.Σ.Υ. της

3^{ης} Υγειονομικής Περιφέρειας παρέπεμψε τον ιατρό με την από 21-07-2017 απόφασή του στο Κεντρικό Πειθαρχικό Συμβούλιο ιατρών Ε.Σ.Υ, καθ' όσον τα αποδιδόμενα σε βάρος του πειθαρχικά παραπτώματα επέσυραν πειθαρχικές ποινές που υπερέβαιναν την αρμοδιότητά του.

4. Το Κεντρικό Πειθαρχικό Συμβούλιο ιατρών Ε.Σ.Υ. έκρινε κατά τη συνεδρίαση της 21-03-2018 ομόφωνα ένοχο τον ιατρό Δ.Κ. για τα πειθαρχικά παραπτώματα: α) της δωροληψίας και ιδίως της λήψης αμοιβής και αποδοχής οποιασδήποτε άλλης παροχής για την προσφορά ιατρικής υπηρεσίας (άρθρο 77 παρ.1 εδάφ. β' του ν. 2071/1992) και β) της απόκτησης οικονομικού οφέλους ή ανταλλάγματος προς όφελος του ιδίου του υπαλλήλου ή τρίτου προσώπου κατά την άσκηση των καθηκόντων του ή εξ αφορμής αυτών (άρθρο 107 παρ.1 εδάφ. δ' του Υ.Κ.) και επέβαλε σε βάρος του την πειθαρχική ποινή της προσωρινής παύσης δύο (2) ετών, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 77 παρ. 2 εδάφ. δ' του ν. 2071/1992. Το Κεντρικό Πειθαρχικό Συμβούλιο ιατρών Ε.Σ.Υ. εκτίμησε, μεταξύ άλλων κρίσιμων στοιχείων για την επιβολή της πειθαρχικής ποινής, τη με αριθμό 1436/21-11-2014 καταδικαστική απόφαση του Αυτόφωρου Τριμελούς Πλημμελειοδικείου Κατερίνης και, συνεπώς, έλαβε υπόψη του, την ύπαρξη των πραγματικών περιστατικών που συνιστούν την αντικειμενική και υποκειμενική υπόσταση των αποδιδόμενων στην ως άνω απόφαση πειθαρχικών παραπτωμάτων.

5. Ο εν λόγω ιατρός άσκησε κατά του αποσπάσματος πρακτικού της 21-03-2018 συνεδρίασης του Κεντρικού Πειθαρχικού Συμβουλίου ιατρών Ε.Σ.Υ. την από 17-05-2018 αίτηση αναστολής ενώπιον του Τριμελούς Διοικητικού Εφετείου Αθηνών. Με την 26-06-2018 προσωρινή διαταγή του Προέδρου του Ζ' Τμήματος του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών διατάχθη η αναστολή εκτέλεσης της από 21-03-2018 απόφασης του Κεντρικού Πειθαρχικού Συμβουλίου ιατρών Ε.Σ.Υ. για λόγους δημοσίου συμφέροντος (προστασίας της δημόσιας υγείας και εύρυθμης λειτουργίας του νοσοκομείου) ισχύουσας μέχρι την έκδοση απόφασης επί της ασκηθείσας αίτησης αναστολής. Κατόπιν, με τη με αριθμό 307/2018 απόφαση του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών (Τμήμα Ζ' ως Συμβούλιο) ανεστάλη η εκτέλεση της πειθαρχικής απόφασης του Κ.Π.Σ. μέχρι και την έκδοση απόφασης επί της ΑΚ 921/17-05-2018 προσφυγής του ανωτέρω ιατρού κατά της πειθαρχικής αυτής απόφασης.

6. Πράγματι, ο ιατρός Δ.Κ. αιτήθηκε με την ΑΚ 921/17-05-2018 προσφυγή του ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών (Τμήμα Ζ΄ Ακυρωτικό) την ακύρωση του αποσπάσματος πρακτικού της από 21-03-2018 συνεδρίασης του Κεντρικού Πειθαρχικού Συμβουλίου Ιατρών Ε.Σ.Υ, προβάλλοντας ότι: α) η προσβαλλόμενη απόφαση είναι ακυρωτέα, γιατί το Κεντρικό Πειθαρχικό Συμβούλιο συνεδρίασε με μη νόμιμη σύνθεση, β) ότι η προσβαλλόμενη εκδόθηκε κατά πλάνη περί τα πράγματα, γ) ότι ουδεμία πρόθεση είχε να αποκτήσει οικονομικό όφελος ή αντάλλαγμα προ όφελός του κατά την άσκηση των καθηκόντων του και δ) ότι η επιβληθείσα σε βάρος του πειθαρχική ποινή αντιβαίνει στην αρχή της αναλογικότητας. Με τη με αριθμό Α230/2023 απόφαση του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών, η οποία δημοσιεύτηκε στις 31-01-2023, απορρίφθηκε η προσφυγή του ως άνω ιατρού. Κατόπιν, η απόφαση διαβιβάστηκε στην ερωτώσα υπηρεσία με το με αριθμό πρωτ. οικ.1205/11-04-2023 έγγραφο του Γραφείου Υπουργού Υγείας και, τελικώς, κοινοποιήθηκε στο Γραφείο Νομικού Συμβούλου στο Υπουργείο Υγείας, με το Α.Π. Γ4ε/ΓΠ/ΕΜΠ/οικ.2057/24-04-2023 συμπληρωματικό έγγραφο επί του ερωτήματος. Συνεπώς, η με αριθμό Α230/2023 απόφαση του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών διαβιβάστηκε στην ερωτώσα υπηρεσία, αφού, εν τω μεταξύ, είχε λήξει η υπαλληλική του σχέση του ιατρού αυτού αναδρομικώς από 19-07-2022, εξαιτίας της διαπιστωτικής πράξης της αυτοδίκαιης έκπτωσής του από την υπηρεσία.

Ενόψει του ανωτέρω ιστορικού, η ερωτώσα υπηρεσία υπέβαλε το αναφερόμενο στην «Περίληψη Ερωτήματος» της παρούσας, ερώτημα.

Νομοθετικό πλαίσιο

7. Στο άρθρο 95 παρ. 5 του Συντάγματος, όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. Α΄ του Ψηφίσματος της Ζ΄ Αναθεωρητικής Βουλής των Ελλήνων (Α΄ 84/17-04-2021), ορίζεται ότι:

Άρθρο 5

«5. Η διοίκηση έχει υποχρέωση να συμμορφώνεται προς τις δικαστικές αποφάσεις. Η παράβαση της υποχρέωσης αυτής γεννά ευθύνη για κάθε αρμόδιο όργανο, όπως νόμος ορίζει. Νόμος ορίζει τα αναγκαία μέτρα για τη διασφάλιση της συμμόρφωσης της διοίκησης».

8. Στις διατάξεις του άρθρου 50 παρ. 4 και 5 του π.δ.18/1989 «Κωδικοποίηση διατάξεων νόμων για το Συμβούλιο της Επικρατείας», που εφαρμόζεται ανάλογα, κατά το άρθρο 4 παρ.1 του ν.702/1977, και στις υποθέσεις ακυρωτικής αρμοδιότητας του Διοικητικού Εφετείου, ορίζονται τα εξής:

Άρθρο 50

(άρθρα 50, παρ. 1, 2, 3, 5 ν.δ. 170/1973, 30 ν.702/1977)

«Συνέπειες απόφασης

4. Οι διοικητικές αρχές, σε εκτέλεση της υποχρέωσής τους κατά το άρθρο 95 παρ. 5 του Συντάγματος, πρέπει να συμμορφώνονται ανάλογα με κάθε περίπτωση, με θετική ενέργεια προς το περιεχόμενο της απόφασης του Συμβουλίου, ή να απέχουν από κάθε ενέργεια που είναι αντίθετη προς όσα κρίθηκαν από αυτό. Ο παραβάτης, εκτός από τη δίωξη κατά το άρθρο 259 του Ποινικού Κώδικα, υπέχει και προσωπική ευθύνη για αποζημίωση.

5. Οι αποφάσεις της Ολομελείας, ακυρωτικές και απορριπτικές, καθώς και των Τμημάτων, αποτελούν μεταξύ των διαδίκων δεδικασμένο που ισχύει και σε κάθε υπόθεση ή διαφορά ενώπιον δικαστικής ή άλλης αρχής, κατά την οποία προέχει το διοικητικής φύσεως ζήτημα που κρίθηκε από το Συμβούλιο».

9. Στις διατάξεις του άρθρου 1 του ν.3068/2002 «Συμμόρφωση της Διοίκησης προς τις δικαστικές αποφάσεις ...και άλλες διατάξεις» (Α'274), ο οποίος εκδόθηκε σε εκτέλεση της ως άνω συνταγματικής διάταξης, ορίζονται, μεταξύ άλλων, τα εξής:

Άρθρο 1

«Το Δημόσιο, οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης και τα λοιπά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου έχουν υποχρέωση να συμμορφώνονται χωρίς καθυστέρηση προς τις δικαστικές αποφάσεις και να προβαίνουν σε όλες τις ενέργειες που επιβάλλονται για την εκπλήρωση της υποχρέωσης αυτής και για την εκτέλεση των αποφάσεων. Δικαστικές αποφάσεις κατά την έννοια του προηγούμενου εδαφίου είναι όλες οι αποφάσεις των διοικητικών, πολιτικών, ποινικών και ειδικών δικαστηρίων που παράγουν υποχρέωση συμμόρφωσης ή είναι εκτελεστές κατά τις οικείες δικονομικές διατάξεις και τους όρους που κάθε απόφαση τάσσει...».

10. Στις διατάξεις των άρθρων 27 παρ. 4 του ν. 1397/1983 (Α' 143) «Εθνικό Σύστημα Υγείας», όπως ισχύουν μετά την τροποποίησή τους με το άρθρο 9 του ν. 4999/2022 (Α' 225) και 36 παρ.1 και 2 του ν. 1397/1983, ορίζονται τα εξής:

Άρθρο 27

«Διαδικασία πλήρωσης θέσης.

4. Δεν διορίζεται ο γιατρός που: ... ε) έχει καταδικασθεί αμετάκλητα για οποιοδήποτε κακούργημα ή για τα πλημμελήματα της κλοπής, υπεξαίρεσης, απάτης, εκβίασης, πλαστογραφίας, ψευδούς ιατρικής πιστοποίησης, ψευδούς κατάθεσης, ψευδούς καταμήνυσης, απιστίας, δωροδοκίας, δωροληψίας, παράβασης καθήκοντος, για οποιοδήποτε έγκλημα κατά της γενετήσιας ελευθερίας ή οικονομικής εκμετάλλευσης της γενετήσιας ζωής, για εγκλήματα που ανάγονται στην προσβολή του δημοκρατικού πολιτεύματος ή έχει καταδικαστεί αμετάκλητα σε ποινή στερητική της ελευθερίας τουλάχιστον ενός(1) έτους για τα πλημμελήματα των νόμων περί ναρκωτικών, περί προστασίας των ζώων συντροφιάς, περί όπλων, περί ενδοοικογενειακής βίας, περί καταπολέμησης του ρατσισμού και της ξеноφοβίας και στ) δεν είναι υγιής».

Άρθρο 36

«Λύση υπηρεσιακής σχέσης.

1. Η υπηρεσιακή σχέση των γιατρών Ε.Σ.Υ. λύνεται με το θάνατο, την έκπτωση, την αποδοχή παραίτησης ή την απόλυσή τους.

2. Έκπτωση γίνεται αυτοδίκαια σε περίπτωση αμετάκλητης καταδίκης του γιατρού για κακούργημα ή πλημμέλημα από αυτά που αναφέρονται στο άρθρο 27 του νόμου αυτού ή σε στέρηση των πολιτικών του δικαιωμάτων. Η απώλεια της ελληνικής ιθαγένειας συνεπάγεται έκπτωση του γιατρού, αφού βεβαιωθεί από την αρμόδια αρχή. Η έκπτωση σε κάθε περίπτωση διαπιστώνεται με πράξη του Υπουργού Υγείας και Πρόνοιας».

11. Στις διατάξεις του άρθρου 77 παρ. 1 εδάφ. β', παρ. 2 εδάφ. δ' , όπως ισχύει μετά την αντικατάστασή της με την παράγραφο 1 του άρθρου 39 του ν. 2519/1997 (Α' 165), και παρ. 10 του ν. 2071/1992 «Εκσυγχρονισμός και Οργάνωση Συστήματος Υγείας» (Α' 123), ορίζεται ότι:

Άρθρο 77

«Πειθαρχικά αδικήματα και πειθαρχικές ποινές.

1. Πειθαρχικά αδικήματα των ιατρών Ε.Σ.Υ. είναι τα προβλεπόμενα από τις πειθαρχικές διατάξεις του Υπαλληλικού Κώδικα και τα επόμενα: α)... β) Η δωροληψία και ιδίως η λήψη αμοιβής και η αποδοχή οποιαδήποτε άλλης περιουσιακής παροχής για την προσφορά οποιαδήποτε ιατρικής υπηρεσίας ...

2. Πειθαρχικές ποινές είναι: α)... β)... γ)... δ) Προσωρινή παύση μέχρι δύο (2) χρόνια...».

10. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις του πειθαρχικού δικαίου των δημόσιων υπαλλήλων».

12. Στις διατάξεις του άρθρου 11 παρ. 2 και 3 του ν. 3329/2005 «Εθνικό Σύστημα Υγείας...» (Α' 81) που ρυθμίζουν τα πειθαρχικά μονοπρόσωπα όργανα και συμβούλια του ιατρικού προσωπικού, που υπηρετεί στο Ε.Σ.Υ., ορίζονται τα εξής:

Άρθρο 11

«Πειθαρχικές διατάξεις.

2... Το Πρωτοβάθμιο Πειθαρχικό Συμβούλιο ασκεί πειθαρχική δικαιοδοσία σε πρώτο ή σε δεύτερο βαθμό. Όταν δικάζει σε πρώτο βαθμό, μπορεί να επιβάλει μόνο τις ποινές που προβλέπονται, υπό τα στοιχεία α ` έως και γ`, στην παρ. 1 του άρθρου 39 του Ν. 2519/1997. Σε δεύτερο βαθμό, κρίνει τις ενστάσεις κατά των πειθαρχικών αποφάσεων του Διοικητή της Δ.Υ.ΠΕ., του Διοικητή του Νοσοκομείου, του Διοικητικού Συμβουλίου του Νοσοκομείου, του Προέδρου και του Διοικητικού Συμβουλίου της Μονάδας Κοινωνικής Φροντίδας..... Κατά των οριστικών αποφάσεων του Πρωτοβάθμιου Πειθαρχικού Συμβουλίου που επιβάλλουν από την ποινή προστίμου ισόποσου με τις αποδοχές τεσσάρων μηνών και άνω έως και την ποινή της διακοπής του δικαιώματος για την υποβολή υποψηφιότητας κατάληψης θέσης ανώτερου βαθμού, επιτρέπεται η άσκηση έφεσης ενώπιον του Κεντρικού Πειθαρχικού Συμβουλίου. Το Κεντρικό Πειθαρχικό Συμβούλιο δικάζει σε πρώτο βαθμό τα πειθαρχικά αδικήματα που μπορεί να επισύρουν μέχρι και την ποινή της αφαίρεσης της άδειας άσκησης επαγγέλματος και σε δεύτερο βαθμό κρίνει τις εφέσεις κατά των πειθαρχικών αποφάσεων του Πρωτοβάθμιου Πειθαρχικού Συμβουλίου που επιβάλλουν από την ποινή προστίμου ισόποσου με τις αποδοχές τεσσάρων μηνών και άνω έως και την ποινή της διακοπής του δικαιώματος για την υποβολή υποψηφιότητας κατάληψης θέσης ανώτερου βαθμού. Οι τελεσίδικες αποφάσεις του Πρωτοβάθμιου Πειθαρχικού Συμβουλίου και οι οριστικές αποφάσεις του

Κεντρικού Πειθαρχικού Συμβουλίου υπόκεινται σε προσφυγή ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου, μέσα σε προθεσμία τριάντα ημερών από την κοινοποίηση της απόφασης.

3. Την προβλεπόμενη, στις προηγούμενες παραγράφους, ένσταση και έφεση δικαιούνται να ασκήσουν:

α) Ο λειτουργός ή υπάλληλος, εντός προθεσμίας τριάντα ημερών από την ημέρα που του κοινοποιήθηκε η απόφαση.

β) Κατά του λειτουργού ή υπαλλήλου, ο Υπουργός Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, μέσα σε τριάντα ημέρες από την έκδοση της απόφασης».

13. Στις διατάξεις των άρθρων 2 παρ. 2, 107 παρ. 1 εδάφ. δ΄, 109 παρ. 4α περ. δ΄ (όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 4 του ν. 4325/2015 - Α΄ 47), 113 (όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο δεύτερο του ν. 4057/2012 - Α΄ 54), 114 παρ. 1, 3, 4 (όπως η παράγραφος αυτή αντικαταστάθηκε με το άρθρο 53 παρ. 5 του ν. 4674/2020 - Α΄ 53) και 5, 116 παρ. 1 εδάφ. ζ΄, 123 παρ. 1 και 2, 143 και 144 (όπως αντικαταστάθηκαν με το άρθρο δεύτερο του ν. 4057/2012 - Α΄ 54) του ν. 3528/2007 «Κύρωση του Κώδικα Κατάστασης Δημοσίων Πολιτικών Υπαλλήλων και Υπαλλήλων Ν.Π.Δ.Δ. (Α΄ 26), καθώς και στις διατάξεις των άρθρων 147 και 149 του ίδιου κώδικα, ορίζονται τα ακόλουθα:

Άρθρο 2

«Έκταση εφαρμογής

2. Υπάλληλοι ή λειτουργοί του κράτους ή νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, οι οποίοι, κατά συνταγματική ή νομοθετική πρόβλεψη, διέπονται από ειδικές διατάξεις, καθώς και οι υπάλληλοι των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, υπάγονται στις διατάξεις του παρόντος για όσα θέματα δεν ρυθμίζονται από τις ειδικές γι' αυτούς διατάξεις».

Άρθρο 107

«Απαρίθμηση πειθαρχικών παραπτώματων

1. Πειθαρχικά παραπτώματα είναι: ... δ) η απόκτηση οικονομικού οφέλους ή ανταλλάγματος προς όφελος του ιδίου του υπαλλήλου ή τρίτου προσώπου, κατά την άσκηση των καθηκόντων του ή εξ αφορμής αυτών...».

Άρθρο 109

«Πειθαρχικές ποινές

4. α. Για τα παραπτώματα των περιπτώσεων α', γ', δ', θ' της παραγράφου 1 του άρθρου 107 δεν μπορεί να επιβληθεί ποινή κατώτερη του υποβιβασμού».

Άρθρο 113

«Λήξη πειθαρχικής ευθύνης

1. Ο υπάλληλος ο οποίος απώλεσε την υπαλληλική ιδιότητα με οποιονδήποτε τρόπο δεν διώκεται πειθαρχικώς, η πειθαρχική όμως διαδικασία η οποία τυχόν έχει αρχίσει, συνεχίζεται και μετά τη λύση της υπαλληλικής σχέσης με εξαίρεση την περίπτωση του θανάτου.

2. Όταν συντρέχει η περίπτωση της προηγούμενης παραγράφου, το πειθαρχικό συμβούλιο μπορεί να επιβάλει οποιαδήποτε από τις προβλεπόμενες πειθαρχικές ποινές. Σε περίπτωση που η επιβλητέα πειθαρχική ποινή είναι ανώτερη του προστίμου, το πειθαρχικό συμβούλιο την μετατρέπει ανάλογα με τη βαρύτητα του παραπτώματος σε ποινή προστίμου αποδοχών έως δώδεκα (12) μηνών, με δυνατότητα επιβολής και διοικητικής κύρωσης σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην παράγραφο 3 του άρθρου 109».

Άρθρο 114

«Σχέση της πειθαρχικής διαδικασίας με την ποινική δίκη

1.. Η πειθαρχική διαδικασία είναι αυτοτελής και ανεξάρτητη από την ποινική ή άλλη δίκη... ..

3. Το πειθαρχικό όργανο δεσμεύεται από την κρίση που περιέχεται σε αμετάκλητη απόφαση ποινικού δικαστηρίου ή σε αμετάκλητο απαλλακτικό βούλευμα, μόνο ως προς την ύπαρξη ή την ανυπαρξία πραγματικών περιστατικών που στοιχειοθετούν την αντικειμενική υπόσταση πειθαρχικού παραπτώματος.

4. Αν μετά την έκδοση πειθαρχικής απόφασης με την οποία απαλλάσσεται ο υπάλληλος ή επιβάλλεται ποινή κατώτερη από την οριστική παύση, εκδοθεί αμετάκλητη καταδικαστική απόφαση ποινικού δικαστηρίου με την οποία διαπιστώνονται πραγματικά περιστατικά που συνιστούν την αντικειμενική υπόσταση παραπτώματος «της περίπτωσης α' της παραγράφου 4 του άρθρου 109» του παρόντος, η πειθαρχική διαδικασία επαναλαμβάνεται με τη διαδικασία του άρθρου 143....

5. Η επανάληψη της πειθαρχικής διαδικασίας επιτρέπεται και όταν έχει εκδοθεί καταδικαστική πειθαρχική απόφαση, χωρίς να έχει λάβει υπόψη καταδικαστική ποινική απόφαση που προηγήθηκε».

Άρθρο 116

«Πειθαρχικά όργανα

«Πειθαρχική εξουσία στους υπαλλήλους ασκούν:

ζ) το διοικητικό εφετείο ...».

Άρθρο 123

«Παραπομπή στο πειθαρχικό συμβούλιο.

1. Αν ο Υπουργός κρίνει ότι το πειθαρχικό παράπτωμα τιμωρείται με ποινή μεγαλύτερη της αρμοδιότητάς του, παραπέμπει την υπόθεση στο πειθαρχικό συμβούλιο. Για τους υπαλλήλους νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου η πειθαρχική υπόθεση παραπέμπεται για τον ίδιο λόγο στο πειθαρχικό συμβούλιο από το διοικητικό συμβούλιο του νομικού προσώπου. Η παραπομπή είναι υποχρεωτική όταν υπάρχει αιτιολογημένη πρόταση αρμόδιας υπηρεσίας.

2. Ο Υπουργός ή ο Γενικός Γραμματέας Αποκεντρωμένης Διοίκησης όταν λάβει γνώση πειθαρχικού παραπτώματος που τελέσθηκε από υπάλληλο νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου, το οποίο εποπτεύεται από αυτόν, παραπέμπει την υπόθεση ενώπιον του οικείου πειθαρχικού συμβουλίου για την άσκηση του πειθαρχικού ελέγχου».

Άρθρο 143

«Επανάληψη της πειθαρχικής διαδικασίας.

1. Την επανάληψη της πειθαρχικής διαδικασίας, σύμφωνα με τις παραγράφους 4 και 5 του άρθρου 114 του παρόντος, μπορούν να ζητήσουν: α) τα όργανα των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 123 του παρόντος, όταν έχει εκδοθεί καταδικαστική ποινική απόφαση και β) ο υπάλληλος, όταν έχει εκδοθεί αθωωτική ποινική απόφαση εντός αποκλειστικής προθεσμίας ενός (1) έτους από τη δημοσίευσή της.

2. Η αίτηση για την επανάληψη της πειθαρχικής διαδικασίας απευθύνεται στο αρμόδιο πειθαρχικό συμβούλιο ή στο Δευτεροβάθμιο Πειθαρχικό Συμβούλιο κατά περίπτωση, στο οποίο υπαγόταν ο υπάλληλος κατά το χρόνο τέλεσης του παραπτώματος.

3. Αν έχει εκδοθεί καταδικαστική ποινική απόφαση, κατά την επανάληψη της πειθαρχικής διαδικασίας, μπορεί να επιβληθεί πειθαρχική ποινή ανώτερη από αυτήν που

είχε επιβληθεί. Αν έχει εκδοθεί αθωωτική ποινική απόφαση, μπορεί να επιβληθεί ελαφρότερη ποινή ή να απαλλαγεί ο υπάλληλος. Αν ο υπάλληλος είχε τιμωρηθεί με οριστική ή προσωρινή παύση ή υποβιβασμό, το υπηρεσιακό συμβούλιο μπορεί μετά την επανάληψη της πειθαρχικής διαδικασίας και την έκδοση απόφασης του πειθαρχικού συμβουλίου να αποφασίσει και τη βαθμολογική ή μισθολογική του αποκατάσταση. Αν δεν υπάρχει κενή θέση, ο υπάλληλος παραμένει υπεράριθμος και καταλαμβάνει την πρώτη θέση που κενώνεται».

Άρθρο 144

«Εκτέλεση απόφασης

1. Η τελεσίδικη πειθαρχική απόφαση εκτελείται υποχρεωτικώς. Η εκτέλεση γίνεται από την οικεία υπηρεσία ή νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου. Παράλειψη εκτέλεσης της ποινής αποτελεί πειθαρχικό παράπτωμα.

2. Σε περίπτωση απόρριψης προσφυγής κατά απόφασης που επιβάλλει την ποινή της οριστικής παύσης, η λύση της υπαλληλικής σχέσης επέρχεται αυτοδικαίως από τη δημοσίευση της απόφασης του Συμβουλίου της Επικρατείας.

3. Κατά το χρόνο της προσωρινής παύσης ο υπάλληλος απέχει από κάθε υπηρεσία. Ο χρόνος της προσωρινής παύσης δεν θεωρείται χρόνος πραγματικής υπηρεσίας. Όποιος τιμωρείται με υποβιβασμό δεν κρίνεται για προαγωγή ούτε συμμετέχει στη διαδικασία επιλογής προϊσταμένων, πριν περάσει από την ημερομηνία εκτέλεσης της πειθαρχικής απόφασης χρονικό διάστημα ίσο με το χρόνο που απαιτείται για προαγωγή.

5. Η πειθαρχική απόφαση, η οποία επιβάλλει πρόστιμο ως ποινή ή χρηματικό ποσό ως διοικητική κύρωση, εκτελείται από τον προϊστάμενο της υπηρεσίας που εντέλλεται την πληρωμή των αποδοχών του υπαλλήλου. Αν λυθεί η υπαλληλική σχέση, το πρόστιμο και το ποσό της διοικητικής κύρωσης εισπράττεται σύμφωνα με τις διατάξεις για την είσπραξη δημοσίων εσόδων. Για την καταβολή βαρύνεται αποκλειστικά ο υπάλληλος που τιμωρήθηκε και όχι οι κληρονόμοι του.

Το πρόστιμο υπολογίζεται στις αποδοχές που λαμβάνει ο υπάλληλος κατά το χρόνο έκδοσης της πρωτοβάθμιας πειθαρχικής απόφασης. Όταν αυτό ορίζεται έως το ένα πέμπτο (1/5) των αποδοχών του, παρακρατείται εφάπαξ από τις αποδοχές του πρώτου

μήνα μετά την τελεσιδικία της απόφασης. Όταν είναι μεγαλύτερο, παρακρατείται τμηματικώς κατά μήνα.

Η μηνιαία παρακράτηση καθορίζεται με την πειθαρχική απόφαση και δεν επιτρέπεται να είναι ανώτερη από το ένα πέμπτο (1/5) των αποδοχών του υπαλλήλου.

6. Σε περίπτωση που ο διωκόμενος υπάλληλος αθωωθεί αμετάκλητα, περίληψη της απόφασης αναρτάται στο διαδίκτυο ή δημοσιοποιείται με κάθε πρόσφορο τρόπο».

Άρθρο 147

«Λόγοι λύσης

Η υπαλληλική σχέση λύεται με το θάνατο, την αποδοχή της παραίτησης, την έκπτωση και την απόλυση του υπαλλήλου».

Άρθρο 149

«Αυτοδίκαιη έκπτωση λόγω ποινικής καταδίκης

«Ο υπάλληλος εκπίπτει αυτοδικαίως της υπηρεσίας, εφόσον με αμετάκλητη δικαστική απόφαση:

α) καταδικασθεί σε ποινή τουλάχιστον πρόσκαιρης κάθειρξης ή σε οποιαδήποτε ποινή για πλημμέλημα από τα αναφερόμενα στην περ. α` της παρ. 1 του άρθρου 8 του παρόντος ή σε οποιαδήποτε ποινή για λιποταξία,...

Η έκπτωση επέρχεται από την ημερομηνία δημοσίευσης της αμετάκλητης καταδικαστικής απόφασης. Για την έκπτωση εκδίδεται διαπιστωτική πράξη, περίληψη της οποίας δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως».

14. Στις διατάξεις του άρθρου 235 παρ. 1 του νέου Ποινικού Κώδικα (ν. 4619/2019, Α' 106), ορίζονται τα εξής:

Άρθρο 235

«Δωροληψία υπαλλήλου

1.. Υπάλληλος ο οποίος ζητεί ή λαμβάνει, άμεσα ή μέσω τρίτου, για τον εαυτό του ή για άλλον, οποιασδήποτε φύσης αθέμιτο ωφέλημα, ή αποδέχεται την υπόσχεση παροχής τέτοιου ωφελήματος, για ενέργεια ή παράλειψή του σε σχέση με την άσκηση των καθηκόντων του, μελλοντική ή ήδη τελειωμένη, τιμωρείται με φυλάκιση και χρηματική ποινή. Αν ο υπαίτιος τελεί την πράξη του προηγούμενου εδαφίου κατ' επάγγελμα τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών (3) ετών και χρηματική ποινή».

Ερμηνεία και εφαρμογή διατάξεων

Από τις προπαρατεθείσες διατάξεις, ερμηνευόμενες αυτοτελώς και σε συνδυασμό μεταξύ τους, συνάγονται τα ακόλουθα:

15. Στο πλαίσιο των καθιερωμένων από το Σύνταγμα αρχών του κράτους δικαίου, της νομιμότητας της διοικητικής δράσης και της προστασίας των διοικούμενων, η Διοίκηση έχει την υποχρέωση να συμμορφώνεται προς τις δικαστικές αποφάσεις και τους όρους που θέτει η κάθε απόφαση (βλ. και Εισηγ. Έκθεση του ν. 3068/2002, ΝΣΚ 80/2022, 4/2021, 64/2015, 323/2004). Περαιτέρω, με το άρθρο 1 του ν. 3068/2002, που εκδόθηκε σε εκτέλεση του άρθρου 95 παρ.5 του Συντάγματος, ορίστηκε ότι το Δημόσιο έχει υποχρέωση να συμμορφώνεται χωρίς καθυστέρηση προς τις δικαστικές αποφάσεις (και) των διοικητικών και των πολιτικών δικαστηρίων, οι οποίες *«παράγουν υποχρέωση συμμόρφωσης»* ή *«είναι εκτελεστές από τις οικείες δικονομικές διατάξεις»*. Το ειδικότερο περιεχόμενο και η έκταση των υποχρεώσεων της Διοίκησης προσδιορίζονται, μεταξύ άλλων, από την κρίση ή τις κρίσεις για τα ζητήματα που εξέτασε και για τα οποία αποφάνθηκε το Δικαστήριο στο αιτιολογικό της απόφασής του, δημιουργώντας δεδικασμένο ως προς αυτά στη συγκεκριμένη περίπτωση (ΟλΣτε 677/2010, 2854/1985, ΣΤΕ 276/2016, 4958/2014, ΝΣΚ 2/2021, 53/2015), το οποίο καλύπτει τόσο το αποτέλεσμα (απορριπτικό ή ακυρωτικό) όσο και τα διοικητικής φύσης ζητήματα, που κρίθηκαν με σκέψεις που διαλαμβάνονται στην αιτιολογία της απόφασης.

16. Στο άρθρο 2 παρ. 2 του Υ.Κ. ορίζεται ότι: *«οι υπάλληλοι ή οι λειτουργοί του κράτους ή νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, οι οποίοι κατά συνταγματική ή νομοθετική πρόβλεψη διέπονται από ειδικές γι' αυτούς διατάξεις... υπάγονται σε εκείνες τις διατάξεις του παρόντος κώδικα, στις οποίες παραπέμπουν οι ειδικοί νόμοι που τους διέπουν»*. Εξάλλου, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 63 παρ.2, 4 και 5 του ν. 2071/1992, οι ιατροί του Εθνικού Συστήματος Υγείας (ΕΣΥ) πλήρους και αποκλειστικής απασχόλησης είναι μόνιμοι ή επί θητεία δημόσιοι λειτουργοί και γι' αυτούς ισχύουν ειδικές διατάξεις όσον αφορά στα θέματα της υπηρεσιακής τους κατάστασης και ιδίως τον διορισμό, την εξέλιξη, το πειθαρχικό δίκαιο και τη λύση της υπαλληλικής τους σχέσης (βλ. ιδίως τα άρθρα 63 έως 77 του νόμου αυτού). Από τις ανωτέρω διατάξεις συνάγεται ότι η υπηρεσιακή κατάσταση του ΕΣΥ διέπεται από ειδικές διατάξεις και, περαιτέρω, από εκείνες μόνον τις διατάξεις του Υπαλληλικού Κώδικα, στις οποίες οι ειδικές αυτές

διατάξεις παραπέμπουν (ΟλΣΤΕ 1886/2005, ΣΤΕ 1502/2011, 1906/2006). Ειδικότερα, ως προς το ζήτημα της λύσης της υπαλληλικής σχέσης των ιατρών ΕΣΥ λόγω αυτοδίκαιης έκπτωσης συνεπεία αμετάκλητης ποινικής καταδίκης, ισχύει ως ειδική, η διάταξη του άρθρου 36 του ν. 1397/1983 (ΣΤΕ 1502/2011).

17. Από τις διατάξεις του άρθρου 36 του ν. 1397/1983 συνάγεται ότι, η αυτοδίκαιη έκπτωση δεν αποτελεί πειθαρχική ποινή, αλλά περιλαμβάνεται στους λόγους λύσης της υπαλληλικής σχέσης του ιατρού, ως δυσμενής διοικητικής φύσεως συνέπεια (μέτρο), η οποία επέρχεται αυτοδικαίως με μόνη την συνδρομή των οριζόμενων στο νόμο προϋποθέσεων. Επομένως, η έκπτωση, ως διοικητικό μέτρο που θεσπίζεται χάριν του δημοσίου συμφέροντος, το οποίο αφορά στην ομαλή και εύρυθμη λειτουργία της δημόσιας υπηρεσίας, επιβάλλεται με μόνη την ύπαρξη του αντικειμενικού δεδομένου της προβλεπόμενης αμετάκλητης ποινικής καταδίκης και δεν συναρτάται με συγκεκριμένη υπαίτια ή μη πράξη ή συμπεριφορά. Για την επέλευση του εννόμου αυτού αποτελέσματος και εφόσον έχει υπάρξει αμετάκλητη καταδίκη του ιατρού για κάποιο από τα αναφερόμενα στην οικεία διάταξη ποινικά αδικήματα, εκδίδεται υποχρεωτικώς σχετική διαπιστωτική πράξη από την αρμόδια για την απόλυσή του αρχή, χωρίς προηγούμενη απόφαση του οικείου υπηρεσιακού συμβουλίου (ΣΤΕ 1502/2011, 1681/2009, 3300/2004, 2223/2003). Από τις ίδιες ως άνω διατάξεις συνάγεται ότι, η έκπτωση του υπαλλήλου από την υπηρεσία επέρχεται αυτοδικαίως από τη χρονολογία δημοσίευσης της καταδικαστικής απόφασης, εάν δεν επιτρέπεται κατ' αυτής η άσκηση ενδίκων μέσων ή, από τη χρονολογία, κατά την οποία η καταδικαστική απόφαση κατέστη αμετάκλητη (ΣΤΕ 3276/2014, 3890/2013, 1040/2010, 1680/2009, 3300/2004, 2223/2003). Οι διατάξεις του άρθρου 36 του ν. 1397/1983, καθώς και οι ομοίου περιεχομένου διατάξεις του 149 του Υ.Κ., οι οποίες ρυθμίζουν ειδικώς την αυτοδίκαιη έκπτωση των ιατρών ΕΣΥ και των υπαλλήλων, αντιστοίχως, χάριν της δημόσιας υπηρεσίας, τάσσουν ως μόνη προϋπόθεση της έκπτωσης την ύπαρξη αμετάκλητης καταδικαστικής απόφασης ποινικού δικαστηρίου, με την οποία επιβλήθηκαν στον υπάλληλο οι ποινές για τα κατονομαζόμενα στο νόμο αδικήματα. Συνεπώς, εφόσον συντρέχει τέτοια περίπτωση, διαπιστώνεται υποχρεωτικώς η αυτοδίκαιη έκπτωση του υπαλλήλου, χωρίς να ασκεί επιρροή η αναστολή της ποινής, ή της παρεπόμενης αυτής

στέρξης των πολιτικών δικαιωμάτων που τυχόν επιβλήθηκε (ΣΤΕ 3276/2014, 3890/2013, 326/2011, 1680/2009, 2903/2007, 3300/2004 κ.α.).

18. Όπως έχει κριθεί νομολογιακώς (ΣΤΕ 424/2019, 329/2012 επτ., 2007/2018), οι ιατροί του Ε.Σ.Υ. είναι πλήρους και αποκλειστικής απασχόλησης, αποτελούν δε μόνιμους δημόσιους λειτουργούς που απολαύουν την κατά το άρθρο 103 παρ.4 του Συντάγματος προστασίας, ενώ, εξάλλου, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 77 παρ. 10 του ν. 2071/1992 (Α' 123), στις πειθαρχικές υποθέσεις των ιατρών του Ε.Σ.Υ. εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις του πειθαρχικού δικαίου του Υπαλληλικού Κώδικα (ΣΤΕ 424/2019).

19. Πρωταρχικό και προσδιοριστικό στοιχείο της πειθαρχικής εξουσίας – αρμοδιότητας, είναι η άσκησή της μόνο σε πρόσωπα κατέχοντα – και για όσο χρονικό διάστημα κατέχουν – την ιδιότητα του δημοσίου υπαλλήλου. Πειθαρχική εξουσία κατά ιδιώτου δεν νοείται, με εξαίρεση την περίπτωση του άρθρου 113 Υ.Κ., δεδομένου ότι η πειθαρχική ευθύνη γεννάται και συνεκλείπει με τη σύναψη και τη λύση της υπαλληλικής σχέσεως. Συνεπώς, με εξαίρεση την περίπτωση κατά την οποία η διαδικασία έχει αρχίσει αλλά δεν ολοκληρώθηκε πριν τη λύση της υπαλληλικής σχέσεως, η πειθαρχική απόφαση (ανεξαρτήτως περιεχομένου), κατά μη υπαλλήλου, ευρίσκεται εκτός πάσης αρμοδιότητας του πειθαρχικού διοικητικού οργάνου, πάσχει από έλλειψη νομίμου ερείσματος και υπέρβαση εξουσίας και είναι, για τούτο, ανυπόστατη (βλ. ΝΣΚ 497/2006). Περαιτέρω, ενώ στην αρχική του μορφή, το άρθρο 113 του Υ.Κ. προέβλεπε ότι σε περίπτωση που ο υπάλληλος απώλεσε την ιδιότητά του με οποιονδήποτε τρόπο, η τυχόν καταδικαστική απόφαση παραμένει ανεκτέλεστη, μετά την αντικατάστασή του με το άρθρο δεύτερο του ν. 4057/2012 προβλέπει ότι, σε περίπτωση που η επιβλητέα πειθαρχική ποινή είναι ανώτερη του προστίμου, το πειθαρχικό συμβούλιο την μετατρέπει ανάλογα με τη βαρύτητα του παραπτώματος σε ποινή προστίμου αποδοχών έως δώδεκα (12) μηνών, με δυνατότητα επιβολής και διοικητικής κύρωσης. Τόσο από τη γραμματική διατύπωση του άρθρου 113 του Υ.Κ., όσο και από την αιτιολογική έκθεση του εν λόγω άρθρου που αναφέρει ότι: *«... τυχόν απώλεια της υπαλληλικής ιδιότητας, κατά την εξέλιξη της πειθαρχικής διαδικασίας, δεν έχει ως αποτέλεσμα ο πειθαρχικά διωκόμενος υπάλληλος να τίθεται σε ευμενέστερη θέση, λόγω του ότι δεν είναι πλέον εν ενεργεία υπάλληλος, αλλά η καταδικαστική πειθαρχική απόφαση παράγει γι' αυτόν*

δυσμενείς συνέπειες σε οικονομικό επίπεδο», προκύπτει αβίαστα ότι απαραίτητη προϋπόθεση για τη συνέχιση της δίκης και μετά τη λύση της υπαλληλικής σχέσης είναι να παραμένει εκκρεμής ενώπιον των πειθαρχικών οργάνων και πάντως να μην έχει ολοκληρωθεί η πειθαρχική διαδικασία για όσο διάστημα υφίσταται η υπαλληλική σχέση.

20. Στο άρθρο 116 του Υ.Κ. με τίτλο «Πειθαρχικά Όργανα» ορίζεται ότι: «*Πειθαρχική εξουσία στους υπαλλήλους ασκούν: α)...ζ) το διοικητικό εφετείο...*». Πράγματι, σε περίπτωση εκδίκασης υπαλληλικής προσφυγής του άρθρου 103 παρ.4 του Συντάγματος, τόσο το Συμβούλιο της Επικρατείας όσο και το Διοικητικό Εφετείο εξετάζουν την υπόθεση κατά τον νόμο και την ουσία, ήτοι προβαίνουν σε ίδια διαπίστωση των πραγματικών περιστατικών, στον ορθό νομικό χαρακτηρισμό των πράξεων που αποδίδονται στον πειθαρχικώς διωκόμενο ως πειθαρχικώς παραπτώματων και την υπαγωγή τους στον προσήκοντα κανόνα δικαίου (ΔΕΑ 230/2023). Περαιτέρω, τα ως άνω πειθαρχικά όργανα εκφέρουν δική τους ουσιαστική κρίση σχετικά με την τέλεση των πειθαρχικών παραπτώματων, τη σοβαρότητά τους ενόψει των συνθηκών υπό τις οποίες τελέσθηκαν, καθώς και την επιμέτρηση της πειθαρχικής ποινής κατ' εκτίμηση όλου του φακέλου της πειθαρχικής υποθέσεως, την τυχόν έμπρακτη μεταμέλεια, τις τυχόν συντρέχουσες ελαφρυντικές περιστάσεις και την εν γένει υπηρεσιακή εικόνα του υπαλλήλου, καθ' όλη την σταδιοδρομία του (ΣΤΕ 2816/2018, 2484/2018, 1360/2016, 3871/2015, 1923/2013 κ.α.).

21. Συνεπώς, και με το δεδομένο ότι μεταξύ των πειθαρχικών οργάνων που ασκούν, κατά τα άνω, πειθαρχική εξουσία, περιλαμβάνεται το Διοικητικό Εφετείο, καθώς και το Συμβούλιο της Επικρατείας, ως ολοκλήρωση της πειθαρχικής διαδικασίας, όταν η υπόθεση εκκρεμεί ενώπιον ενός εκ των δύο ως άνω Δικαστηρίων, νοείται ο χρόνος δημοσίευσης της σχετικής δικαστικής απόφασης με την οποία το επιληφθέν Δικαστήριο επιβάλλει την πειθαρχική ποινή στον υπάλληλο (ΣΤΕ 424/2019 – αντίθ. μειοψ. που δέχεται ότι η διαδικασία της πειθαρχικής δίκης περαιώνεται με την έκδοση της απόφασης των συμβουλίων της Διοίκησης).

22. Σύμφωνα δε, με τη διάταξη του άρθρου 4 παρ. 1 του ν. 2944/2001, στην αρμοδιότητα του Τριμελούς Διοικητικού Εφετείου υπάγεται η εκδίκαση σε πρώτο και τελευταίο βαθμό των υπαλληλικών προσφυγών, εκτός από εκείνες που προβλέπονται στο άρθρο 103 του Συντάγματος, οι οποίες υπάγονται στην αρμοδιότητα του

Συμβουλίου της Επικρατείας. Κατά πάγια νομολογία (ΣΤΕ 1926, 2037/2002 επτ.) ως παύση κατά της οποίας προβλέπεται από το άρθρο 103 του Συντάγματος υπαλληλική προσφυγή ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας, νοείται μόνο η οριστική, όχι δε και η προσωρινή παύση. Ως εκ τούτου, οι υπαλληλικές προσφυγές που στρέφονται κατά αποφάσεων με τις οποίες επιβάλλεται η ποινή της προσωρινής παύσης, αλλά και οι λοιπές κατώτερες από αυτήν πειθαρχικές ποινές υπάγονται σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 4 παρ.1 του ν.2944/2001 σε πρώτο και τελευταίο βαθμό στην αρμοδιότητα του Διοικητικού Εφετείου (ΣΤΕ 1926, 2032/2002 επτ., 2612/2011, 4796, 5304/2012, 383/2013 κ.ά.) και συνεπώς, μετά την έκδοση της απόφασης του εν λόγω δικαστηρίου επί της προσφυγής του διωκόμενου, η πειθαρχική εκκρεμότητα περαιώνεται οριστικά.

23. Με το άρθρο 114 παρ. 4 και 5 του Υ.Κ., θεσπίζεται το εξαιρετικό και έκτακτο ενδικοφανές μέσο της επαναλήψεως της πειθαρχικής διαδικασίας, προκειμένου το αρμόδιο πειθαρχικό όργανο να επανεκτιμήσει την υπόθεση, λαμβάνοντας υπόψη του τα συμπεράσματα πραγματικών περιστατικών, που στοιχειοθετούν την αντικειμενική υπόσταση πειθαρχικού παραπτώματος. Η δικαιολόγηση του θεσμού ανάγεται όχι στη συμμόρφωση προς το δεδικασμένο της ποινικής απόφασης, αλλά στην αρχή της χρηστής διοίκησης που υποχρεώνει στην αποκατάσταση της νομιμότητας και του δικαίου, όταν αυτή φαίνεται να κλονίζεται από το γεγονός ότι τα ίδια πραγματικά περιστατικά που αποτελούν στοιχεία της αντικειμενικής ή της υποκειμενικής υπόστασης τόσο του ποινικού όσο και του πειθαρχικού παραπτώματος, βεβαιώνεται με ρητή σκέψη της αμετάκλητης ποινικής απόφασης ότι αποδείχθηκαν ή ότι δεν αποδείχθηκαν, σε αντίθεση με την προηγηθείσα κρίση του πειθαρχικού οργάνου. Πρόκειται δηλαδή για τη βεβαιωτική επενέργεια της αμετάκλητης ποινικής απόφασης που απορρέει από την αυξημένη αποδεικτική αξία της ποινικής δίκης, στην οποία υπόκειται όχι μόνο το πειθαρχικό όργανο, αλλά και το ΣΤΕ (και το Διοικητικό Εφετείο) όταν δικάζει την υπαλληλική προσφυγή (βλ. Ναυπλιώτη: Πειθαρχικό Δίκαιο 2003, σελ. 159 επ., ΝΣΚ 497/2006).

24. Είναι σαφές ότι ο νομοθέτης θέλησε την επανάληψη της πειθαρχικής δίκης προκειμένου να δοθεί η δυνατότητα στον πειθαρχικό δικαστή να λάβει υπόψη του την μεταγενέστερη αμετάκλητη απόφαση ποινικού δικαστηρίου ή μεταγενέστερο αμετάκλητο απαλλακτικό βούλευμα και, συνεκτιμώντας τα πραγματικά περιστατικά, με βάση τα

οποία το αρμόδιο ποινικό δικαστήριο ή δικαστικό συμβούλιο, αντιστοίχως κατέληξε στην απόφασή του, να επανεξετάσει κατ' ουσίαν την όλη πειθαρχική υπόθεση. Η προϋπόθεση αυτή, όπως και ο σκοπός του νόμου πληρούνται όταν ο πειθαρχικός δικαστής, έστω και κατά τον τελευταίο βαθμό της πειθαρχικής δικαιοδοσίας, επιληφθείς της κατ' ουσίαν εξέτασης της υπόθεσης, έλαβε υπόψη και εξετίμησε τα ανωτέρω πραγματικά περιστατικά, όπως αυτά προέκυψαν κατά την ποινική δίκη που μεσολάβησε.

25. Η αίτηση για την επανάληψη της πειθαρχικής διαδικασίας απευθύνεται προς το αρμόδιο πειθαρχικό συμβούλιο ή στο Δευτεροβάθμιο Πειθαρχικό Συμβούλιο κατά περίπτωση, στο οποίο υπαγόταν ο υπάλληλος κατά το χρόνο τέλεσης του παραπτώματος (143 παρ. 2 Υ.Κ.). Σε περίπτωση έκδοσης καταδικαστικής απόφασης, την επανάληψη της διαδικασίας μπορούν να προκαλέσουν τα αρμόδια όργανα των παρ.1 και 2 του άρθρου 123 Υ.Κ. Στην περίπτωση της παρ. 4 του άρθρου 114 του Υ.Κ., η επανάληψη ενεργείται όταν έχει εκδοθεί ποινική καταδικαστική απόφαση «αμετάκλητη» μεταγενέστερη της πειθαρχικής απόφασης, ενώ στην περίπτωση της παρ. 5 του άρθρου 114 του Υ.Κ., προβλέπεται το αντίστροφο, δηλαδή η καταδικαστική ποινική απόφαση (οριστική ή τελεσίδικη, αφού δεν απαιτείται αμετάκλητη) πρέπει να έχει προηγηθεί της καταδικαστικής πειθαρχικής απόφασης.

26. Εκτός των περιπτώσεων της επανάληψης της πειθαρχικής δίκης (άρθρο 143 Υ.Κ.) και της ένστασης – έφεσης (άρθρο 141 Υ.Κ. σε συνδυασμό με το άρθρο 11 παρ.2 ν.3329/2005) και σε συνδυασμό με την, χωρίς εξαιρέσεις, απαγόρευση ανάκλησης (140 παρ.5 Υ.Κ.) καθίσταται σαφές ότι, η πειθαρχική απόφαση σε ουδεμία άλλη μορφή ανακλήσεως υπόκειται όπως π.χ. σε αναθεώρηση. Συνεπώς, με την επιφύλαξη των ανωτέρω περιοριστικά αναφερομένων στο νόμο εξαιρέσεων, εκφεύγει της αρμοδιότητας της Διοίκησης η επανεξέταση πειθαρχικής υπόθεσης. Σε αντίθετη περίπτωση θα εισαγόταν χωρίς νομικό έρεισμα, ανεπίτρεπτα, επίπεδο διοικητικού ελέγχου των κρίσεων των πειθαρχικών οργάνων (ΝΣΚ 251/2017).

27. Εν προκειμένω, η παράγραφος 4 του άρθρου 114 Υ.Κ. δεν μπορεί να εφαρμοσθεί, διότι η έκδοση της αμετάκλητης καταδικαστικής απόφασης του ποινικού δικαστηρίου που αφορούσε τον ιατρό του ερωτήματος (ήτοι της με αριθμό 1027/2022 απόφασης του ΣΤ΄ Ποινικού Τμήματος του Αρείου Πάγου) προηγήθηκε εκείνης της με αριθμό

A230/2023 απόφασης του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών, μέσω της οποίας περαιώθηκε οριστικά, κατά τα άνω, η χωρήσασα σε βάρος του πειθαρχική διαδικασία. Ούτε, εξάλλου, και η παράγραφος 5 του άρθρου 114 Υ.Κ. μπορεί να τύχει εφαρμογής, καθόσον η απόφαση αυτή (A230/2023) του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών, που τερμάτισε την προκείμενη πειθαρχική δίκη, επιβάλλοντας στον διωκόμενο ως άνω ιατρό την πειθαρχική ποινή της διетуός προσωρινής παύσης, με το σκεπτικό ότι αυτός υπέπεσε όντως «στα αποδιδόμενα σε αυτόν πειθαρχικά παραπτώματα της δωροληψίας και ιδίως της λήψης αμοιβής και αποδοχής οποιασδήποτε άλλης περιουσιακής παροχής για την προσφορά οποιασδήποτε ιατρικής υπηρεσίας, κατ'εφαρμογή του άρθρου 77 παρ. 1 εδ. β' του ν. 2071/1992 και της απόκτησης οικονομικού οφέλους ή ανταλλάγματος προς όφελος του ιδίου κατά την άσκηση των καθηκόντων του ή εξ αφορμής αυτών κατ'άρθρο 107 παρ. 1 εδ. δ' του ν. 3528/2007» έλαβε υπόψη της την καταδικαστική απόφαση του Αυτόφωρου Τριμελούς Πλημμελειοδικείου Κατερίνης (της οποίας προηγήθηκε η έκδοση) και η οποία είχε επιβάλει φυλάκιση δώδεκα (12) μηνών στον (κριθέντα ως ένοχο) κατηγορούμενο αυτό ιατρό, για δωροληψία υπαλλήλου (παθητική δωροδοκία), διότι, όντας υπάλληλος, έλαβε άμεσα για τον εαυτό του χρηματικό αθέμιτο ωφέλημα για μελλοντική ενέργεια σε σχέση με την άσκηση των καθηκόντων του. Συνεπώς, τα δύο ως άνω δικαστήρια, προκειμένου να εκδώσουν τις προαναφερόμενες καταδικαστικές αποφάσεις τους (ποινική και πειθαρχική), στηρίχθηκαν στα ίδια ακριβώς πραγματικά περιστατικά που αποτέλεσαν στοιχεία τόσο της αντικειμενικής υπόστασης του ποινικού αδικήματος, όσο και του πειθαρχικού παραπτώματος και το πειθαρχικό δικαστήριο έχει λάβει υπόψη του την ποινική απόφαση. Υπό τα δεδομένα αυτά δεν συντρέχει νόμιμη περίπτωση για να εφαρμοσθούν εν προκειμένω οι διατάξεις των άρθρων 114 παρ. 4 και 5 και 143 του Υπαλληλικού Κώδικα (ΣτΕ 3093/2008, 2591/2013).

28. Τέλος, και όπως προκύπτει από το ιστορικό του ερωτήματος, στον ιατρό κλάδου Ε.Σ.Υ. Δ.Κ. Διευθυντή Οφθαλμολογίας του Γ.Ν. Κατερίνης επιβλήθηκε, κατά τη συνεδρίαση στις 21-03-2018, του Κεντρικού Πειθαρχικού Συμβουλίου Ιατρών Ε.Σ.Υ., η πειθαρχική ποινή της προσωρινής παύσης δύο (2) ετών. Στη συνέχεια, η πειθαρχική διαδικασία περαιώθηκε με τη δημοσίευση στις 31/01/2023, της A230/2023 απόφασης του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών (Ακυρωτικού Σχηματισμού), η οποία και επικύρωσε

την πιο πάνω απόφαση του Κεντρικού Πειθαρχικού Συμβουλίου Ιατρών ΕΣΥ, κρίνοντας ως προσήκουσα την επιβληθείσα σε αυτόν πειθαρχική ποινή της διετούς προσωρινής παύσης. Επακολούθησε στις 03-02-2023 η έκδοση της διαπιστωτικής πράξης με την οποία λύθηκε αναδρομικώς η υπαλληλική σχέση του ανωτέρω ιατρού από 19-07-2022 κατόπιν της αμετάκλητης ποινικής καταδίκης του. Επομένως, δεν συντρέχουν στην προκείμενη περίπτωση οι προϋποθέσεις εφαρμογής του άρθρου 113 παρ. 1 του Υ.Κ., αφού αυτές αναφέρονται αποκλειστικά σε εκκρεμή πειθαρχική διαδικασία που «συνεχίζεται» και μετά τη λύση (19-07-2022) της υπαλληλικής σχέσης και τέτοια (εκκρεμής) διαδικασία δεν υφίσταται πλέον στην περίπτωση του εν λόγω ιατρού, αφού αυτή θεωρείται περαιωθείσα με την έκδοση της ως άνω (Α230/31-01-2023) απόφασης του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών. Συνεπώς, εξ αυτού του λόγου, εκλείπει η δυνατότητα μετατροπής της επιβληθείσας ποινής της προσωρινής παύσης των δύο (2) ετών σε ποινή προστίμου έως δώδεκα (12) μηνών.

Απάντηση

29. Κατάκολουθιαν των προεκτεθέντων, επί των τριών σκελών του υπό κρίση ερωτήματος, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα ΣΤ΄) γνωμοδοτεί ομόφωνα ως εξής:

1. Δεν υφίσταται δυνατότητα εκτέλεσης, κατ' άρθρο 144 του ΥΚ, της απόφασης του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών με αριθμό Α230/31-1-2023 από τα όργανα της διοίκησης, διότι αρχικά, η εκτέλεση της επιβληθείσας, από το Κεντρικό Πειθαρχικό Συμβούλιο (ΚΠΣ), κατά την συνεδρίασή του στις 31-03-2018, πειθαρχικής ποινής των δύο ετών προσωρινής παύσης στον ιατρό Δ.Κ., είχε ανασταλεί δυνάμει της απόφασης του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών (σε Συμβούλιο) με αριθμό 307/2018, ενώ όταν κατέστη εκτελεστή μετά την απόρριψη, με την απόφαση του ίδιου δικαστηρίου (σε ακυρωτικό σχηματισμό) με αριθμό Α230/2023, της προσφυγής κατά της απόφασης του ΚΠΣ, δεν υφίστατο πλέον αντικείμενο, αφού ο ιατρός είχε απολέσει από 19-07-2022 την υπαλληλική ιδιότητά του, συνεπεία της έκπτωσής του, κατόπιν της αμετάκλητης ποινικής καταδίκης του.
2. Δεν συντρέχουν, στην προκείμενη περίπτωση, οι προϋποθέσεις εφαρμογής του άρθρου 113 παρ. 1 του Υ.Κ..αφού αυτές αναφέρονται αποκλειστικά σε εκκρεμή πειθαρχική διαδικασία που «συνεχίζεται» και μετά τη λύση της υπαλληλικής σχέσης και

τέτοια (εκκρεμής) διαδικασία δεν υφίσταται πλέον στην περίπτωση του εν λόγω ιατρού, αφού αυτή θεωρείται περαιωθείσα με την έκδοση της ως άνω (Α230/31-01-2023) απόφασης του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών και ως εκ τούτου εκλείπει η δυνατότητα μετατροπής της επιβληθείσας ποινής της προσωρινής παύσης των δύο (2) ετών, σε πρόστιμο.

3. Δεν συντρέχει νόμιμος λόγος επανάληψης της πειθαρχικής διαδικασίας με τη διαδικασία του άρθρου 143 ΥΚ, ούτε κατ' επίκληση της παραγράφου 4 του άρθρου 114 ΥΚ, αφού στην κρινόμενη περίπτωση η αμετάκλητη καταδικαστική ποινική απόφαση δημοσιεύθηκε πριν και όχι μετά την σε τελευταίο βαθμό πειθαρχική απόφαση, αλλά ούτε και κατ' επίκληση της παραγράφου 5 του άρθρου 114 ΥΚ, καθώς η καταδικαστική πειθαρχική απόφαση έχει λάβει υπόψη της την καταδικαστική ποινική απόφαση, έστω πρωτόδικη, που είχε προηγηθεί, αφού τα στοιχεία της αντικειμενικής υπόστασης, τόσο του ποινικού, όσο και του πειθαρχικού παραπτώματος, ταυτίζονταν.

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Αθήνα, 03/11/2023

Ο Πρόεδρος

Ο Εισηγητής

Χαράλαμπος Μπρισκόλας
Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Νικόλαος Τσίρος
Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.